Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
ANTHONY MICHAEL COLLINS
8 päivänä kesäkuuta 2023 [1]

**Asia C-178/22**

**Tuntemattomat henkilöt,**
**jossa asian käsittelyyn osallistuu**
**Procura della Repubblica presso il Tribunale di Bolzano**

(Ennakkoratkaisupyyntö – Tribunale di Bolzano (Bolzanon alioikeus, Italia))

Ennakkoratkaisupyyntö – Henkilötietojen käsittely sähköisen viestinnän alalla – Viestinnän luottamuksellisuus – Sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat – Direktiivi 2002/58/EY – 1 artiklan 3 kohta ja 15 artiklan 1 kohta – Euroopan unionin perusoikeuskirja – 7, 8 ja 11 artikla sekä 52 artiklan 1 kohta – Syyttäjäviranomaisen pyyntö saada tietoja matkapuhelimen törkeän varkauden tutkintaa ja syyteharkintaa varten – Sellaisen vakavan rikoksen määritelmä, jolla voidaan perustella vakava puuttuminen perusoikeuksiin – Ennakkovalvonnan laajuus sen varmistamiseksi, että vakavan rikoksen tekemistä koskeva vaatimus täyttyy – Suhteellisuusperiaate

## I Johdanto

1. Procura della Repubblica presso il Tribunale di Bolzano (Bolzanon alioikeuden syyttäjänvirasto, Italia; jäljempänä Bolzanon syyttäjäviranomainen) pyytää Tribunale di Bolzanoa (Bolzanon alioikeus, Italia) myöntämään luvan saada tietoja, joita sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat säilyttävät kansallisen lainsäädännön nojalla ja joiden avulla on mahdollista muun muassa jäljittää ja tunnistaa matkapuhelimesta lähetetyn viestinnän lähde ja kohde.

2. Tribunale di Bolzano pyytää tässä yhteydessä unionin tuomioistuinta tulkitsemaan direktiivin 2002/58/EY [2] 15 artiklan 1 kohtaa. Kyseisessä säännöksessä annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus säätää lainsäädännöllisistä poikkeuksista kyseisessä direktiivissä [3] säädetystä velvollisuudesta varmistaa sähköisen viestinnän luottamuksellisuus. Unionin tuomioistuin totesi tuomiossa Prokuratuur, [4] että sellaisten tietojen saanti, joiden perusteella voidaan tehdä täsmällisiä käyttäjän

[1] Alkuperäinen kieli: englanti.

[2] Henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla 12.7.2002 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) (EYVL 2002, L 201, s. 37), sellaisena kuin se on muutettuna 25.11.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/136/EY (EUVL 2009, L 337, s. 11).

[3] Ks. direktiivin 2002/58 5 artikla. Direktiivin 2002/58 5 artiklan 1 kohdassa taattua sähköisen viestinnän luottamuksellisuuden suojaa sovelletaan muiden henkilöiden kuin käyttäjien toteuttamiin toimenpiteisiin, oli kyse sitten julkisista tai yksityisistä henkilöistä. Tuomio 2.10.2018, Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:788, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

[4] Tuomio 2.3.2021 Prokuratuur (Sähköiseen viestintään liittyvien tietojen saannin edellytykset) (C-746/18, EU:C:2021:152; jäljempänä tuomio Prokuratuur).

yksityiselämää koskevia päätelmiä direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan nojalla toteutettujen toimenpiteiden perusteella, merkitsee vakavaa puuttumista Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 7, 8 ja 11 artiklassa sekä 52 artiklan 1 kohdassa vahvistettuihin perusoikeuksiin ja periaatteisiin.[5] Tällaista tietojen saantia ei voida sallia ”rikosten ehkäisemistä, tutkintaa, selvittämistä ja syyteharkintaa [varten] yleisesti”. Oikeus tällaisten tietojen saantiin voidaan myöntää vain vakavan rikollisuuden[6] torjumista koskevissa menettelyissä, ja tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoelimen on suoritettava sitä koskeva etukäteisvalvonta, jotta voidaan varmistaa kyseisen vaatimuksen noudattaminen.[7] Tribunale di Bolzano pyytää unionin tuomioistuinta täsmentämään tuomion Prokuratuur kahta näkökohtaa eli vakavan rikoksen käsitettä ja sen etukäteisvalvonnan laajuutta, joka tuomioistuimen on suoritettava sellaisen kansallisen oikeuden säännöksen nojalla, jonka mukaan sen on myönnettävä lupa saada sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien säilyttämiä tietoja.

## II Asiaa koskevat oikeussäännöt

### *A Unionin oikeus*

3. Direktiivin 2002/58 5 artiklassa, jonka otsikko on ”Viestinnän luottamuksellisuus”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on kansallisella lainsäädännöllä varmistettava yleisen viestintäverkon ja yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen välityksellä tapahtuvan viestinnän ja siihen liittyvien liikennetietojen luottamuksellisuus. Niiden on erityisesti kiellettävä se, että muut henkilöt kuin käyttäjät ilman kyseisten käyttäjien nimenomaista suostumusta kuuntelevat, salakuuntelevat, tallentavat tai muulla tavalla sieppaavat tai valvovat viestintää ja siihen liittyviä liikennetietoja, jollei se ole laillisesti sallittua 15 artiklan 1 kohdan mukaisesti. – –

– –”

4. Direktiivin 2002/58 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Liikennetiedot”, säädetään seuraavaa:

”1. Tilaajia ja käyttäjiä koskevat liikennetiedot, jotka yleisen viestintäverkon tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoaja käsittelee ja tallentaa, on poistettava tai tehtävä nimettömiksi, kun niitä ei enää tarvita viestinnän välittämiseen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan 2, 3 ja 5 kohdan sekä 15 artiklan 1 kohdan soveltamista.

– –

5. Liikennetietojen käsittely 1, 2, 3 ja 4 kohdan mukaisesti on rajoitettava yleisten viestintäverkkojen ja yleisesti saatavilla olevien palvelujen tarjoajien vastuulla toimiviin henkilöihin, jotka käsittelevät laskutusta tai liikenteenhallintaa, asiakastiedusteluja, petosten paljastamista, sähköisten viestintäpalvelujen markkinoimista tai lisäarvopalvelujen tarjoamista, ja sitä voidaan suorittaa ainoastaan kyseisten toimien vaatimassa laajuudessa.

[5] Riippumatta sen ajanjakson pituudesta, jolta mainittujen tietojen saantia pyydetään, ja kyseiseltä ajanjaksolta saatavilla olevien tietojen määrästä tai luonteesta.

[6] Tai yleiseen turvallisuuteen kohdistuvien vakavien uhkien ehkäisemiseksi. Ks. Tuomio Prokuratuur, 35, 39 ja 45 kohta. Ks. myös tuomio 2.10.2018, Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:788, 56 kohta) ja tuomio 6.10.2020, La Quadrature du Net ym. (C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791, 140 kohta).

[7] Tuomio Prokuratuur, 48–52 kohta.

_ _”

5. Direktiivin 2002/58 9 artiklassa, jonka otsikko on ”Muut paikkatiedot kuin liikennetiedot”, säädetään seuraavaa:

”1. Jos yleisten viestintäverkkojen tai yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen käyttäjien tai tilaajien muita paikkatietoja kuin liikennetietoja voidaan käsitellä, näitä tietoja saa käsitellä vain silloin, kun ne on tehty nimettömiksi tai jos käyttäjät tai tilaajat ovat antaneet siihen suostumuksensa, ja tietoja saa käsitellä ainoastaan siinä määrin ja niin kauan kuin lisäarvopalvelujen tarjoaminen edellyttää. Ennen kuin käyttäjät tai tilaajat antavat suostumuksensa, palvelun tarjoajan on ilmoitettava heille, minkä tyyppisiä muita paikkatietoja kuin liikennetietoja käsitellään, mikä on käsittelyn tarkoitus ja kuinka kauan se kestää sekä siirretäänkö tiedot kolmannelle osapuolelle lisäarvopalvelun tarjoamista varten. Käyttäjille tai tilaajille on annettava mahdollisuus milloin tahansa peruuttaa suostumuksensa muiden paikkatietojen kuin liikennetietojen käsittelyyn.

_ _”

6. Direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat toteuttaa lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joilla rajoitetaan tämän direktiivin 5 artiklassa, 6 artiklassa, 8 artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohdassa sekä 9 artiklassa säädettyjen oikeuksien ja velvollisuuksien soveltamisalaa, jos tällaiset rajoitukset ovat välttämättömiä, asianmukaisia ja oikeasuhteisia demokraattisen yhteiskunnan toimenpiteitä kansallisen turvallisuuden (valtion turvallisuus) sekä puolustuksen, yleisen turvallisuuden tai rikosten tai sähköisen viestintäjärjestelmän luvattoman käytön torjunnan, tutkinnan, selvittämisen ja syyteharkinnan varmistamiseksi direktiivin 95/46/EY[8] 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Tätä varten jäsenvaltiot voivat muun muassa hyväksyä lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joissa säädetään tietojen säilyttämisestä sellaiseksi rajoitetuksi ajaksi, joka on perusteltua kyseisessä kohdassa säädetyistä syistä. Kaikkien tässä kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden on oltava yhteisön oikeuden yleisten periaatteiden mukaisia, mukaan lukien Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut periaatteet”.

## *B Kansallinen oikeus*

7. Henkilötietojen suojasta 30.6.2003 annetun asetuksen nro 196 (decreto legislativo 30 giugno 2003, n. 196 – Codice in materia di protezione dei dati personali),[9] sellaisena kuin se on hiljattain muutettuna tuomioistuinlaitoksen ja puolustuksen alan kiireellisistä toimenpiteistä sekä kansanäänestysten määräajoista, tilapäisistä avustuksista ja alueellisista tuotantoveroista 30.9.2021 annetun asetuksen nro 132 (decreto-legge 30 settembre 2021 n. 132 – Misure urgenti in materia di giustizia e di difesa, nonché proroghe in tema di referendum, assegno temporaneo e

[8] Yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24.10.1995 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EYVL 1995, L 281, s. 31).

[9] GURI nro 174, Supplemento ordinario nro 123, 29.7.2003, s. 11.

IRAP, convertito con modificazioni nella legge 23 novembre 2021 n. 178),[10] josta on muutettuna tullut 23.11.2021 annettu laki nro 178,[11] 1 §:llä, 132 §:n 3 momentissa (jäljempänä asetuksen nro 196/2003 123 §:n 3 momentti) säädetään seuraavaa:

”3. Jos laissa asetetun säilyttämisajan kuluessa [toisin sanoen 24 kuukauden kuluessa tietojen toimittamisesta] on olemassa riittävästi indisioita rikoksesta, josta lain mukaan on määrättävä elinkautinen vankeusrangaistus tai rikosprosessilain [(Codice di procedura penale)] 4 §:ssä mukaisesti määritetty vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta, tai puhelimitse tapahtuvasta henkilöihin kohdistuvasta sellaisesta uhkailusta ja ahdistelusta tai häirinnästä, johon liittyvä uhkailu tai häirintä on vakavaa, tiedot – siltä osin kuin ne ovat merkityksellisiä tosiseikkojen selvittämisen kannalta – hankitaan syyttäjäviranomaisen pyynnöstä taikka syytetyn, epäillyn, vahinkoa kärsineen tai muun yksityisen osapuolen oikeudellisen edustajan vaatimuksesta sen jälkeen, kun tuomioistuin on ensin antanut siihen perustellulla määräyksellä luvan,

– –

3-quater. 3 momentissa ja 3-bis momentissa tarkoitettujen säännösten vastaisesti hankittuja tietoja ei saa käyttää”.

8. Rikosprosessilain 4 §:ssä, jonka otsikko on ”Toimivallan määrittämistä koskevat säännöt”, säädetään seuraavaa:

”Toimivallan määrittämiseksi on otettava huomioon laissa säädetty rangaistus kustakin rikoksesta tai sen yrityksestä. Rikoksen jatkamista, uusimista ja rikokseen liittyviä olosuhteita ei oteta huomioon lukuun ottamatta sellaisia raskauttavia olosuhteita, joiden osalta laissa säädetään tavanomaisesta rangaistuksesta poikkeavasta rangaistuksesta, tai olosuhteita, joilla on erityinen vaikutus”.

9. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan syyttäjäviranomainen voi nostaa viran puolesta syytteen törkeästä varkaudesta.[12] Rikoslain (codice penale) 625 §:n mukaan törkeään varkauteen syyllistyneelle henkilölle voidaan määrätä erityinen vankeusrangaistus, jonka kesto on kahdesta kuuteen vuotta, ja 927–1 500 euron suuruinen sakko. Rikoslain 624 §:ssä säädetään, että tavalliseen varkauteen, joka on asianomistajarikos, syyllistyneelle henkilölle voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka kesto on kuudesta kuukaudesta kolmeen vuoteen, ja 154–516 euron suuruinen sakko.

## III Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

10. Bolzanon syyttäjäviranomainen aloitti tuntemattomia tekijöitä vastaan rikoslain 624 ja 625 §:n nojalla kaksi rikosoikeudellista menettelyä matkapuhelimen törkeästä varkaudesta.[13] Tekijöiden jäljittämiseksi syyttäjäviranomainen pyysi ennakkoratkaisua pyytävältä tuomioistuimelta asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momentin nojalla ”– – lupaa hankkia kaikilta puhelinyhtiöiltä

[10] GURI nro 234, 30.9.2021, s. 1.

[11] GURI nro 284, 29.11.2021, s. 1.

[12] Italian oikeudessa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tutkittavana olevat varkaudet luokitellaan törkeiksi.

[13] Ensimmäinen varkaus tapahtui 27.10.2021 (viitenumero RGNR 9228/2021). Toinen varkaus tapahtui 20.11.2021 (viitenumero RGNR 9794/2021). Matkapuhelinvarkaudet tapahtuivat Bolzanossa, ja puhelinten omistajat ilmoittivat niistä karabinieeriasemalle (poliisiasema).

jäljitys- ja paikannusmenetelmää käyttäen kaikki niiden hallussa olevat tiedot (erityisesti käyttäjätiedot ja niiden puhelinten, joihin on soitettu tai joista on vastaanotettu puheluja, mahdolliset IMEI-koodit, vieraillut/avatut verkkosivut, puhelujen ja verkkoyhteyksien kellonaika ja kesto sekä tiedot asianomaisista verkon osista ja/tai tukimastoista, SMS- ja MMS-viestien lähettäjien/vastaanottajien käyttäjätiedot ja IMEI-koodit ja mahdollisuuksien mukaan vastaavia nimellishaltijoita koskevat yleiset tiedot), jotka koskevat tulevia ja lähteviä puhelinkeskusteluja ja -viestintää, yhteydenottoja verkkosivuille (myös roaming-palvelut), mukaan lukien laskuttamattomat puhelut (vastaamattomat puhelut) varkauden tapahtumahetkestä pyynnön esittämiseen saakka".

11. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin epäilee, onko asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momentti yhteensopiva direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan, sellaisena kuin sitä on tulkittu tuomiossa Prokuratuur, kanssa. Se huomauttaa, että Corte suprema di cassazione (ylin yleinen tuomioistuin, Italia)[14] on todennut 7.9.2021, että koska kansallisilla tuomioistuimilla on harkintavaltaa "yleiseen turvallisuuteen kohdistuvien vakavien uhkien ja muiden vakavan rikollisuuden muotojen" määrittelyssä, tuomio Prokuratuur ei ollut suoraan sovellettavissa kansallisissa tuomioistuimissa. Corte suprema di cassazionen tuomion jälkeen Italian lainsäätäjä antoi 30.9.2021 asetuksen nro 132, jonka 132 §:n 3 momentissa vakaviksi rikoksiksi luokitellaan puhelintietoja hankittaessa muun muassa rikokset, joista voidaan lain mukaan määrätä vankeusrangaistus, jonka "enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta – –".

12. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momentissa säädetty vakavien rikosten luokittelukynnys ylittyy sellaisten rikosten osalta, jotka aiheuttavat rajallista yhteiskunnallista häiriötä ja joista voidaan nostaa syyte vain asianomistajan vaatimuksesta.[15] Lupa puhelutietojen saantiin voidaan näin ollen saada kyseisen säännöksen nojalla arvoltaan hyvin vähäisen esineen, kuten matkapuhelimen tai polkupyörän, varkauden osalta. Asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momentissa säädetty kynnys on siis vastoin perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa vahvistettua suhteellisuusperiaatetta, jonka mukaan perusoikeuden käyttämiselle asetetun rajoituksen on kaikissa tapauksissa oltava oikeassa suhteessa tutkittavan rikoksen vakavuuteen. Näin vähäisistä rikoksista syytteeseen asettaminen ei oikeuta yksityiselämän kunnioittamista, henkilötietojen suojaa sekä sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta koskevien perusoikeuksien käyttämisen rajoittamista.[16]

13. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että italialaisten tuomioistuinten harkintavalta kieltäytyä antamasta lupaa puhelutietojen saantiin on hyvin suppea, sillä lupa täytyy antaa, jos on "riittävästi indisioita rikoksesta" ja jos tällainen lupa on "merkitykselli[nen] tosiseikkojen selvittämisen kannalta". Tuomioistuimilla ei etenkään ole toimivaltaa arvioida tutkittavana olevan rikoksen vakavuutta. Lainsäätäjä on tehnyt tämän arvion säätäessään yleisesti ja eri rikostyyppejä erottelematta, että oikeus saada puhelutietoja on myönnettävä muun muassa kaikkien sellaisten rikosten tutkintaa varten, joista määrättävän vankeusrangaistuksen enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta.

[14] Cass. Pen. Sez. II, n. 33116, ud. 7.9.2021, est. Pellegrino.

[15] Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan "tällaisia ovat esimerkiksi kotirauhan rikkominen, josta rikoslain 614 §:n nojalla voidaan tuomita vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään neljäksi vuodeksi. Muita rikoksia, joiden rangaistusasteikko ei estä puhelutietojen hankintaa ja jotka vähäisen yhteiskunnallisen merkityksensä vuoksi ovat asianomistajarikoksia, ovat rikoslain 633 §:ssä (talonvaltaus: vankeusrangaistus, jonka kesto on yhdestä kolmeen vuotta, ja 103–1 032 euron suuruinen sakko) tai rikoslain 640 §:ssä (petos: vankeusrangaistus, jonka kesto on kuudesta kuukaudesta kolmeen vuoteen, ja 51–1 032 euron suuruinen sakko) tarkoitetut rikokset".

[16] Ks. perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artikla.

14. Kyseisessä tilanteessa Tribunale di Bolzano on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [direktiivin 2002/58] 15 artiklan 1 kohta esteenä sellaiselle [asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momenttiin] sisältyvälle kansalliselle säännökselle, [jossa] – – säädetään seuraavaa:

’Jos laissa asetetun säilyttämisajan kuluessa on olemassa riittävästi indisioita rikoksesta, josta lain mukaan on määrättävä elinkautinen vankeusrangaistus tai [rikosprosessilain] 4 §:ssä mukaisesti määritetty vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta, tai puhelimitse tapahtuvasta henkilöihin kohdistuvasta sellaisesta uhkailusta ja ahdistelusta tai häirinnästä, johon liittyvä uhkailu tai häirintä on vakavaa, tiedot – siltä osin kuin ne ovat merkityksellisiä tosiseikkojen selvittämisen kannalta – hankitaan syyttäjäviranomaisen pyynnöstä taikka syytetyn, epäillyn, vahinkoa kärsineen tai muun yksityisen osapuolen oikeudellisen edustajan vaatimuksesta sen jälkeen, kun tuomioistuin on ensin antanut siihen perustellulla määräyksellä luvan’?”

## IV Menettely unionin tuomioistuimessa

15. Tšekin ja Viron hallitukset, Irlanti, Ranskan, Italian, Kyproksen, Unkarin, Alankomaiden, Itävallan ja Puolan hallitukset sekä Euroopan komissio ovat esittäneet kirjallisia huomautuksia.

16. Asianosaisten ja Bolzanon syyttäjäviranomaisen suulliset lausumat ja vastaukset unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 21.3.2023 pidetyssä istunnossa.

## V Asian arviointi

### *A Tutkittavaksi ottaminen*

17. Italian hallitus ja Irlanti väittävät, että osa ennakkoratkaisupyynnöstä on jätettävä tutkimatta. Ennakkoratkaisupyyntöön sisältyvien tosiseikkojen mukaan pyyntö tietojen saamiseksi esitettiin törkeitä matkapuhelinvarkauksia koskevan tutkinnan yhteydessä. Irlanti korostaa, että syyttäjä voi nostaa viran puolesta syytteen kyseisestä rikoksesta. Tämä toimivalta kuvastaa näkemystä, jonka mukaan rikoksen luonne ja vaikutukset vaikuttavat yhteiskuntaan yleisesti. Ennakkoratkaisupyyntö on näin ollen hypoteettinen siltä osin kuin siinä viitataan myös asianomistajarikoksiin. Italian hallitus huomauttaa, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa useisiin rikoksiin, joilla ei ole merkitystä sen käsiteltävänä olevien asioiden kannalta. Italian hallitus ja komissio toteavat, että vaikka pyynnössä mainitaan ”vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta”, törkeästä varkaudesta voidaan rikoslain 625 §:n mukaan määrätä kahdesta kuuteen vuotta vankeutta. Komissio ehdottaa näin ollen, että unionin tuomioistuin muotoilee kysymyksen uudelleen. Myös Ranskan hallitus pyytää unionin tuomioistuinta muotoilemaan kysymyksen uudelleen. Se katsoo, että vaikka unionin tuomioistuin voi tulkita unionin oikeuden säännöksiä, se ei ole toimivaltainen arvioimaan kansallisen oikeuden säännösten yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa.

18. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen kysymyksessä pyydetään unionin tuomioistuinta kirjaimellisesti ottamaan kantaa kansallisen oikeuden säännöksen yhteensopivuuteen unionin oikeuden kanssa. Tämä ei sinänsä ole este sille, että ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle annetaan sellainen tulkinta unionin oikeudesta, kyseisessä tapauksessa direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdasta, jonka perusteella se voi ratkaista, onko

jokin sen käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä oleva kansallinen säännös yhteensopiva kyseisen säännöksen kanssa.[17]

19. Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että Bolzanon syyttäjäviranomainen on pyytänyt tietojen saantia muun muassa tutkiakseen kahta törkeää matkapuhelinvarkautta koskevaa rikosta ja ryhtyäkseen syytetoimiin rikoslain 625 §:n nojalla. Näissä olosuhteissa pyynnössä esitetyt viittaukset muihin rikoksiin, muun muassa rikoslain 624 §:ään (tavallinen varkaus),[18] eivät ole merkityksellisiä ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa vireillä olevien pyyntöjen ratkaisemisen kannalta.[19] Siltä osin kuin ennakkoratkaisukysymys koskee Bolzanon syyttäjäviranomaisen pyyntöä saada tietoja törkeän varkauden tutkimiseksi, se ei ole hypoteettinen. Rajoitan näin ollen asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momentin soveltamista koskevan arviointini niihin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kuvaamiin tosiseikkoihin, jotka liittyvät törkeisiin matkapuhelinvarkauksiin.

## *B Asiakysymys*

### *1. Alustavat toteamukset*

20. Käsiteltävä ennakkoratkaisupyyntö perustuu Bolzanon syyttäjäviranomaisen pyyntöön saada sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien säilyttämiä tietoja. Se ei koske kyseisten tietojen säilyttämistä tai niiden laillisuutta muun muassa direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan kannalta.[20] Tiedot koostuvat varastetuilla matkapuhelimilla harjoitetun saapuvan ja lähtevän viestinnän[21] yksityiskohdista ja sijaintitiedoista.[22] Vaikka tiedot eivät sisällä viestinnän sisältöä, niiden avulla voidaan tehdä tarkkoja päätelmiä niiden henkilöiden yksityiselämästä, joiden tiedoista on kyse, ja tietojen saaminen näyttää merkitsevän vakavaa puuttumista heidän perusoikeuksiinsa.[23] Tällaisten tietojen saamisesta aiheutuvaa puuttumista voidaan perustella direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetulla tavoitteella,[24] joka koskee vakavien rikosten, mutta ei rikosten torjuntaa, tutkintaa, selvittämistä ja

[17] Ks. analogisesti tuomio 17.3.2021, Consulmarketing (C-652/19, EU:C:2021:208, 33 kohta). Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuimen tehtävänä on SEUT 267 artiklan nojalla antaa kansalliselle tuomioistuimelle vastaus, jonka avulla se voi ratkaista käsiteltävänään olevan asian. Tämän vuoksi unionin tuomioistuin voi muotoilla sille esitetyt kysymykset uudelleen. Tuomio 25.7.2018, Dyson (C-632/16, EU:C:2018:599, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

[18] Tavalliseen varkauteen syyllistyneelle henkilölle voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka kesto vaihtelee kuudesta kuukaudesta kolmeen vuoteen, joten hän kuuluu asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momentin soveltamisalaan.

[19] Siltä osin kuin näissä viittauksissa todetaan, että asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momenttiin voidaan tukeutua muiden kuin vakavien rikosten tutkinnassa, ks. tämän ratkaisuehdotuksen 35–39 kohta.

[20] Ennakkoratkaisupyyntö perustuu siis siihen lähtökohtaan, että pyydettyjen tietojen säilyttämisen oletetaan olevan laillista. Direktiivin 2002/58 soveltamisalaan kuuluvien tietojen säilyttäminen ja niiden saanti on puuttumista erillisillä tavoilla perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklassa taattuihin perusoikeuksiin, ja ne edellyttävät erillisiä perusteluja perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan nojalla. Ks. vastaavasti tuomio 5.4.2022, Commissioner of An Garda Síochána ym. (C-140/20, EU:C:2022:258, 47 kohta). Tuomion Prokuratuur 29–33 kohdassa esitetään yleiskatsaus tällaisten tietojen säilyttämistä koskeviin sääntöihin.

[21] Direktiivin 2002/58 2 artiklan d alakohdan mukaan ”viestinnällä” tarkoitetaan ”tietoa, jota vaihdetaan tai jota siirretään tiettyjen osapuolten kesken yleisesti saatavilla olevan sähköisen viestintäpalvelun avulla – –”.

[22] Direktiivin 2002/58 2 artiklan c alakohdassa säädetään, että ”paikkatiedoilla” tarkoitetaan ”tietoja, jotka ilmaisevat yleisesti saatavilla olevan sähköisen viestintäpalvelun käyttäjän päätelaitteen maantieteellisen sijainnin”.

[23] Tuomio Prokuratuur, 34 ja 35 kohta. Ks. analogisesti tuomio 2.10.2018, Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:788, 59–62 kohta). Kansallisen tuomioistuimen on arvioitava, merkitseekö kyseisten tietojen saanti vakavaa puuttumista niiden henkilöiden perusoikeuksiin, joiden tiedoista on kyse. Tämä ratkaisuehdotus perustuu siihen lähtökohtaan, että tämän ratkaisuehdotuksen 10 kohdassa kuvattujen tietojen saannista aiheutuva puuttuminen on vakavaa.

[24] Direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohtaan sisältyvä tavoitteiden luettelo on tyhjentävä. Tuomio 21.12.2016, Tele2 Sverige ja Watson ym. (C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970, 90 kohta).

syyteharkintaa yleisesti. Direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohtaa tulkitessaan unionin tuomioistuin suhteuttaa henkilön perusoikeuksiin puuttumisen vakavuuden tutkittavana olevan rikoksen vakavuuteen. [25]

*2. Jäsenvaltioiden toimivalta määritellä vakavat rikokset*

21. Direktiivillä 2002/58 säännellään sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien toimintaa henkilötietojen käsittelyn osalta. [26] Direktiivin 2002/58 1 artiklan 3 kohdassa jätetään nimenomaisesti kyseisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle valtion toiminta tietyillä aloilla, kuten yleisen turvallisuuden, puolustuksen, valtion turvallisuuden ja rikosoikeuden alalla. Toiminta, johon direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa viitataan, käy pääasiallisesti yksiin kyseisen direktiivin 1 artiklan 3 kohdassa kuvatun toiminnan kanssa, ja siihen sisältyy valtion toiminta rikosoikeuden alalla, joka on nimenomaisesti jätetty direktiivin 2002/58 soveltamisalan ulkopuolelle. [27] Näin ollen direktiivin 2002/58 1 artiklan 3 kohdassa direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jätetyn valtion toiminnan ja niiden lainsäädäntötoimenpiteiden, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa kyseisen direktiivin 15 artiklan 1 kohdan nojalla, välillä on selvä yhteys. [28]

22. Tästä selvästä yhteydestä huolimatta unionin tuomioistuin on johdonmukaisesti katsonut, että koska direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti annetaan jäsenvaltioille lupa toteuttaa siinä kuvatut kansalliset lainsäädäntötoimenpiteet, tällaiset toimenpiteet kuuluvat kyseisen direktiivin soveltamisalaan. Tästä oikeuskäytännöstä seuraa, että direktiivin 2002/58 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuun toimien käsitteeseen, mukaan lukien ”valtion toimiin rikosoikeuden alalla”, eivät sisälly lainsäädäntötoimenpiteet, joihin kyseisen direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa viitataan. [29]

[25] Ks. vastaavasti julkisasiamies Saugmandsgaard Øen ratkaisuehdotus Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:300, 79–82 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Oikeus saada tietoja voidaan lähtökohtaisesti myöntää rikollisuuden torjumisen tavoitteen yhteydessä vain sellaisten henkilöiden tietoihin, joiden epäillään suunnittelevan vakavaa rikosta tai tekevän tai tehneen tällaisen rikoksen, tai olevan jollakin tavalla mukana tällaisessa rikoksessa. Tuomio 5.4.2022, Commissioner of An Garda Síochána ym. (C-140/20, EU:C:2022:258, 105 kohta).

[26] Ks. vastaavasti direktiivin 2002/58 2 artikla, jonka mukaan kyseistä direktiiviä sovelletaan ainoastaan sellaiseen henkilötietojen käsittelyyn, joka liittyy yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamiseen. Ks. myös tuomio 21.12.2016, Tele2 Sverige ja Watson ym. (C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970, 70 ja 74 kohta) ja analogisesti julkisasiamies Szpunarin ratkaisuehdotus La Quadrature du Net ym. (Henkilötiedot ja oikeudenloukkausten torjunta) (C-470/21, EU:C:2022:838, 38 kohta).

[27] Tuomio 6.10.2020, La Quadrature du Net ym. (C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791, 97 kohta).

[28] Kansallisen turvallisuuden, puolustuksen, yleisen turvallisuuden, rikosten ja sähköisen viestintäjärjestelmän luvattoman käytön torjunnan, tutkinnan, selvittämisen ja syyteharkinnan varmistamiseksi.

[29] Tuomio 6.10.2020, La Quadrature du Net ym. (C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791, 98 kohta). Tuomio 6.10.2020, Privacy International (C-623/17, EU:C:2020:790, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

23. Rikosten käsitettä ei määritellä direktiivin 2002/58 2 artiklassa, jossa on useita määritelmiä kyseisen direktiivin soveltamiseksi, eikä missään muussakaan direktiivin 2002/58 säännöksessä, 15 artiklan 1 kohta mukaan lukien. Direktiiviin 2002/58 ei sisälly luetteloa rikoksista.[30] Direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan tulkintaa koskevassa oikeuskäytännössä ei myöskään määritellä kyseistä käsitettä.[31]

24. Vaikka direktiivissä 2002/58 ei ole tällaisia määritelmiä, siinä ei säädetä, että kukin jäsenvaltio määrittelee rikokset kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.[32] Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sekä unionin oikeuden yhtenäinen soveltaminen että yhdenvertaisuusperiaate edellyttävät, että unionin oikeuden sellaista säännöstä, jossa ei nimenomaisesti viitata jäsenvaltioiden oikeuteen sisältönsä ja soveltamisalansa määrittämiseksi, tulkitaan tavallisesti koko Euroopan unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti. Direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohtaa tulkittaessa rikosten käsitettä voidaan ainakin periaatteessa pitää unionin oikeuden itsenäisenä käsitteenä, jota on tulkittava yhdenmukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa.[33]

25. Kymmenen jäsenvaltiota, jotka ovat esittäneet unionin tuomioistuimelle huomautuksia, ja komissio ovat kuitenkin yksimielisesti sitä mieltä, että kunkin jäsenvaltion on määriteltävä suhteessa kansalliseen lainsäädäntöönsä direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut rikokset, mukaan lukien vakavat rikokset.

26. Yhdyn näihin huomautuksiin seuraavista syistä.

27. Unionin tuomioistuin on ensinnäkin aiemmin todennut, että direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan yhteydessä jäsenvaltioiden on määriteltävä olennaiset turvallisuusintressinsä ja hyväksyttävä asianmukaiset toimenpiteet sisäisen ja ulkoisen turvallisuutensa varmistamiseksi.[34] Vaikka unionin tuomioistuin ei ole sitä nimenomaisesti todennut, se näyttää näin ollen katsoneen, että direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa oleva kansallisen turvallisuuden käsite ei ole unionin oikeuden itsenäinen käsite, vaikka kyseistä termiä ei ole määritelty ja vaikka ei ole nimenomaisesti viitattu jäsenvaltioiden oikeuteen.[35] En näe mitään

30 Ks. sitä vastoin eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS (EYVL 2002, L 190, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS (EUVL 2009, L 81, s. 24), 2 artiklan 2 kohta, jossa luetellaan rikokset, jotka johtavat eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella tapahtuvaan luovuttamiseen, ja matkustajarekisteritietojen (PNR) käytöstä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten 27.4.2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/681 (EUVL 2016, L 119, s. 132) liite II, jossa luetellaan kyseisen direktiivin 3 artiklan 9 kohdassa määritelty vakava rikollisuus.

31 Direktiivissä 2002/58 ei viitata rikoksiin yleisesti, vakaviin rikoksiin tai rikollisuuteen. Unionin tuomioistuin viittaa kyseisiin termeihin oikeuskäytännössään määrittelemättä niitä tai antamatta mitään perusteita sille, miten kansalliset lainsäätäjät voisivat määritellä ne. Ks. esimerkiksi tuomio 21.12.2016, Tele2 Sverige ja Watson ym. (C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970, 115 ja 125 kohta) ja tuomio 2.10.2018, Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:78, 54, 56 ja 63 kohta). Ks. myös tältä osin tuomion Prokuratuur 45 kohta.

32 Ks. sitä vastoin yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tai yleisten viestintäverkkojen yhteydessä tuotettavien tai käsiteltävien tietojen säilyttämisestä ja direktiivin 2002/58 muuttamisesta 15.3.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/24/EY (EUVL 2006, L 105, s. 54) 1 artiklan 1 kohta, jonka mukaan kyseisen ”direktiivin tavoitteena on yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden säännökset, jotka koskevat yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tai yleisten viestintäverkkojen tarjoajien tuottamien tai käsittelemien eräiden tietojen säilyttämiseen liittyviä velvollisuuksia, sen varmistamiseksi, että kyseisiä tietoja voidaan käyttää *kunkin jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä vakavaksi rikollisuudeksi määritellyn rikollisuuden* tutkintaa, selvittämistä ja syyteharkintaa varten” (kursivointi tässä). Unionin tuomioistuin totesi 8.4.2014 antamallaan tuomiolla Digital Rights Ireland ym. (C-293/12 ja C-594/12, EU:C:2014:238) direktiivin 2006/24 pätemättömäksi.

33 Ks. analogisesti tuomio 7.9.2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (SEUT 20 artiklaan perustuvan oleskeluoikeuden luonne) (C-624/20, EU:C:2022:639, 19 ja 20 kohta).

34 Tuomio 6.10.2020, La Quadrature du Net ym. (C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791, 99 ja 136 kohta).

35 Lisäksi SEU 4 artiklan 2 kohdassa määrätään, että kansallinen turvallisuus säilyy yksinomaan kunkin jäsenvaltion vastuulla. Se, että kansallinen toimenpide on toteutettu kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi, ei voi johtaa siihen, ettei unionin oikeutta sovelleta, ja vapauttaa jäsenvaltioita velvollisuudesta noudattaa unionin oikeutta. Tuomio 6.10.2020, La Quadrature du Net ym. (C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791, 99 ja 135 kohta).

syytä, miksei samaa lähestymistapaa voitaisi soveltaa jäsenvaltioiden toimivaltaan määritellä rikokset tai vakavat rikokset direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohtaa sovellettaessa. Kyseiseen säännökseen sisältyviä käsitteitä ”rikokset”, ”yleinen turvallisuus ja ”kansallinen turvallisuus” voidaan pitää noscitur a sociis -käsitteinä, koska vaikuttaa siltä, että unionin lainsäätäjä on tarkoittanut, että kutakin niistä kohdellaan samalla tavalla myös niiden määrittelyn osalta. [36]

28. Toiseksi SEU 4 artiklan 2 kohdassa Euroopan unionia vaaditaan kunnioittamaan jäsenvaltioiden kansallista identiteettiä, joka on olennainen osa niiden perustavanlaatuisia poliittisia ja valtiosäännön rakenteita. Perusoikeuskirjan johdanto-osassa todetaan myös, että vaikka unioni edistää yhteisten arvojen säilyttämistä ja kehittämistä, se kunnioittaa muun muassa Euroopan kansojen kulttuurien ja perinteiden monimuotoisuutta. Rikosten ja rangaistusten [37] määrittely heijastaa kansallisia arkaluonteisia näkökohtia ja perinteitä, jotka vaihtelevat huomattavasti paitsi jäsenvaltioiden välillä myös ajan myötä rinnan yhteiskunnallisen muutoksen kanssa. [38]

29. Tässä yhteydessä voidaan todeta, että rikoksia ja rangaistuksia määritellessään jäsenvaltiot ottavat huomioon useita eri tekijöitä vaihtelevassa määrin. Jäsenvaltion arvio tietyn rikoksen ”vakavuudesta” ilmenee usein, joskaan ei poikkeuksetta, määrätyn rangaistuksen vakavuudessa. Vankeusrangaistuksen pituus voi perustua arviointiin, jossa on otettu huomioon useita eri tekijöitä, mukaan lukien se, miten vakavaksi rikos itsessään mielletään, ja rikoksen suhteellista vakavuus muihin rikoksiin verrattuna. Ei ole esitetty mitään perusteita sille, miksi jäsenvaltioiden ei pitäisi käyttää tätä toimivaltaa tai miksi määritelmiin ”rikokset”, ”vakavat rikokset” tai ”rikokset yleisesti” pitäisi soveltaa kyseisessä erityisessä asiayhteydessä erilaista lähestymistapaa.

30. Jäsenvaltioiden toimivalta rikosoikeuden alalla ei rajoita Euroopan unionin toimivaltaa säätää tietyissä tapauksissa esimerkiksi rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevista vähimmäissäännöistä erityisen vakavan rikollisuuden alalla, joka on rajatylittävää joko rikosten luonteen tai vaikutusten johdosta tai sen vuoksi, että niiden torjuminen yhteisin perustein on erityisesti tarpeen. [39] Unionin lainsäätäjä ei kuitenkaan ole vahvistanut rikosten määrittelyä

[36] Vaikka kansallisen turvallisuuden takaamisen tavoite on vakavan rikollisuuden torjunnan tavoitetta tärkeämpi ja voi näin ollen oikeuttaa vakavammat perusoikeuksiin puuttumiset, kyseinen tavoite ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen määritellä rikokset tai vakavat rikokset. Tuomio 6.10.2020, La Quadrature du Net ym. (C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791, 136 kohta).

[37] Sekä lieventävien ja raskauttavien olosuhteiden määrittely.

[38] Julkisasiamies Saugmandsgaard Øe katsoi, että rikoslainsäädäntö ja rikosprosessi kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan, vaikka tällä alalla annetuilla unionin oikeuden säännöksillä voikin olla vaikutusta niiden oikeusjärjestyksiin muun muassa SEUT 83 artiklan 2 kohdan nojalla. Näin ollen ei ole yleisesti sovellettavaa säännöstä, jossa annettaisiin yhdenmukainen määritelmä vakavan rikollisuuden käsitteelle. Ratkaisuehdotus Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:300, 95 kohta). Julkisasiamies Pitruzzella totesi, että vakavan rikollisuuden määritelmä olisi jätettävä jäsenvaltioiden harkintaan. Samasta rikoksesta voidaan nimittäin määrätä ankarampi tai lievempi rangaistus eri kansallisissa oikeusjärjestyksissä. Myös raskauttavien olosuhteiden määritelmä saattaa vaihdella jäsenvaltiokohtaisesti. Ratkaisuehdotus Prokuratuur (Sähköiseen viestintään liittyvien tietojen saannin edellytykset) (C-746/18, EU:C:2020:18, 91 ja 92 kohta). Julkisasiamies Szpunar katsoi sitä vastoin, että ”vakavan rikollisuuden käsitteelle on – – annettava itsenäinen tulkinta. Se ei voi olla riippuvainen kunkin jäsenvaltion omista käsityksistä, sillä muuten se mahdollistaisi direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan vaatimusten kiertämisen sen mukaan, tulkitsevatko jäsenvaltiot vakavan rikollisuuden torjuntaa laajasti vai eivät”. Ratkaisuehdotus La Quadrature du Net ym. (Henkilötiedot ja oikeudenloukkausten torjunta) (C-470/21, EU:C:2022:838, 74 kohta).

[39] SEUT 83 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta. Ks. myös tuomio 21.10.2021, Okrazhna prokuratura – Varna (C-845/19 ja C-863/19, EU:C:2021:864, 32 kohta).

koskevia sääntöjä direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa.[40] Kuten edellä on todettu,[41] direktiivin 2002/58 1 artiklan 3 kohdan tekstistä käy ilmi, että säätämällä kyseisen direktiivin unionin lainsäätäjän aikomuksena ei ollut käyttää toimivaltaa rikosoikeuden alalla.

31. Kyseiset kaksi syytä riittävät selittämään, miksi huolimatta siitä, että direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan nojalla toteutetut kansalliset lainsäädäntötoimenpiteet rikosten tutkintaa ja syyteharkintaa varten kuuluvat kyseisen direktiivin soveltamisalaan, jäsenvaltioilla on edelleen toimivalta määritellä rikokset, mukaan lukien vakavat rikokset, ja vahvistaa seuraamukset, jos tällaisia rikoksia tehdään.[42]

### *3. Arviointiperusteet, joita sovelletaan sen direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa säädetyn mahdollisuuden käyttämiseen, joka koskee luottamuksellisuuden periaatteesta poikkeamista*

32. Unionin tuomioistuin on korostanut, että mahdollisuutta poiketa[43] muun muassa direktiivin 2002/58 5 artiklan 1 kohdassa säädetystä luottamuksellisuuden periaatteesta on tulkittava suppeasti, jotta siitä ei tule yleistä sääntöä, jolloin periaate tehtäisiin laajalti tyhjäksi.[44] Tämän mahdollisuuden hyödyntämisessä on näin ollen noudatettava muun muassa vastaavuus-[45] ja tehokkuusperiaatteita.[46] Siinä on myös noudatettava unionin oikeuden yleisiä periaatteita, muun muassa suhteellisuusperiaatetta,[47] sekä perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklaa[48] ja 52 artiklan 1 kohtaa.[49] Vakavan rikollisuuden torjuntaa koskeva tavoite on aina sovitettava yhteen niiden perusoikeuksien käyttämisen kanssa, joihin se vaikuttaa. Perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklassa vahvistetut oikeudet eivät ole ehdottomia, ja niiden käyttäminen on suhteutettava siihen tehtävään, joka niillä on yhteiskunnassa.[50] Näin ollen perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa määrätään, että kyseisten oikeuksien käytön rajoitusten, sellaisina kuin niistä on säädetty lailla, on kunnioitettava kyseisten oikeuksien keskeistä sisältöä, ja rajoitusten

40 Ks. analogisesti tuomio Prokuratuur, 41 ja 42 kohta. Unionin tuomioistuin totesi, että kun unioni ei ole antanut asiaa koskevia sääntöjä, menettelyllisen autonomian periaatteen nojalla ”lähtökohtaisesti yksinomaan kansallisessa oikeudessa on määritettävä säännöt, jotka koskevat sellaisten tietojen ja todisteiden, jotka on hankittu näiden tietojen unionin oikeuden vastaisella yleisellä ja erotuksetta tapahtuvalla säilyttämisellä, hyväksyttävyyttä ja arviointia rikosprosessissa, joka on pantu vireille rikoksista epäiltyjä henkilöitä vastaan”. Direktiivin 2002/58 oikeusperustana on SEUT 114 artikla (aiempi EY 95 artikla) eikä esimerkiksi SEUT 83 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta. Sen sijaan direktiivin 2016/781 oikeusperustana on SEUT 82 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan d alakohta (oikeudellinen yhteistyö rikosoikeuden alalla) ja SEUT 87 artiklan 2 kohdan a alakohta (poliisiyhteistyö).

41 Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 21 kohta.

42 Ks. analogisesti tuomio 23.10.2007, komissio v. neuvosto (C-440/05, EU:C:2007:625, 66, 70 ja 71 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Ks. myös tuomio 28.4.2011, El Dridi (C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, 53 kohta).

43 Direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltiot ”voivat toteuttaa” lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joilla rajoitetaan tiettyjä oikeuksia ja velvollisuuksia, joista kyseisessä direktiivissä säädetään.

44 Tuomio 21.12.2016, Tele2 Sverige ja Watson ym. (C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970, 89 kohta). Julkisasiamies Saugmandsgaard Øe katsoi, että ”vaikka jokaisella jäsenvaltiolla on mahdollisuus arvioida, mikä on asianmukainen rangaistuksen vähimmäisraja, jotta rikosta on pidettävä vakavana, sillä on kuitenkin velvollisuus olla vahvistamatta sitä tässä valtiossa tavanomaisesti sovellettuun rangaistustasoon nähden niin alhaiseksi, että tässä 15 artiklan 1 kohdassa säädetyt poikkeukset kieltoon tallentaa ja käyttää henkilötietoja muuttuisivat pääsäännöiksi – –”. Ratkaisuehdotus Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:300, 114 kohta).

45 Mikään ei viittaa siihen, että kyseessä oleva italialainen laki ei ole tämän periaatteen mukainen.

46 Ks. tuomio 5.4.2022, Commissioner of An Garda Síochána ym. (C-140/20, EU:C:2022:258, kohta 127).

47 Ks. myös direktiivin 2002/58 johdanto-osan 11 perustelukappale.

48 Ks. myös direktiivin 2002/58 johdanto-osan toinen perustelukappale.

49 Tuomio 21.12.2016, Tele2 Sverige ja Watson ym. (C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970, 89 kohta) ja tuomio 6.10.2020, La Quadrature du Net ym. (C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791, 111–113 kohta). Ks. myös julkisasiamies Saugmandsgaard Øen ratkaisuehdotus Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:300, 116–120 kohta). Tuomiossa 8.3.2022, Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Välitön oikeusvaikutus) (C-205/20, EU:C:2022:168, 31 kohta), unionin tuomioistuin muistutti, että pannessaan täytäntöön unionin oikeutta jäsenvaltioiden on noudatettava suhteellisuusperiaatetta. Kun jäsenvaltiot ottavat tässä yhteydessä käyttöön rikosoikeudellisia seuraamuksia, niiden on noudatettava perusoikeuskirjan 49 artiklan 3 kohtaa, kun ne ottavat, vaikka unionin lainsäädäntöä ei ole yhdenmukaistettu kyseisten seuraamusten osalta.

50 Perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohta. Tuomio 6.10.2020, La Quadrature du Net ym. (C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791, 120 kohta).

on oltava suhteellisuusperiaatteen mukaisesti välttämättömiä ja vastattava tosiasiallisesti Euroopan unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia. Direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan nojalla toteutettujen kansallisten lainsäädännöllisten toimenpiteiden on näin ollen oltava tosiasiallisesti ja ehdottomasti näistä tavoitteista jonkin mukainen. Niiden on perustuttava objektiivisiin kriteereihin, niiden on oltava oikeudellisesti sitovia ja niissä on oltava selkeät ja täsmälliset säännöt, joissa ilmaistaan, millä aineellisilla ja menettelyllisillä edellytyksillä sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien on myönnettävä toimivaltaisille kansallisille viranomaisille oikeus saada tietoja. [51]

33. Jotta voidaan varmistaa näiden edellytysten täysimääräinen noudattaminen käytännössä, toimivaltaisten kansallisten viranomaisten oikeus saada säilytettyjä tietoja on lähtökohtaisesti [52] saatettava tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoelimen [53] etukäteisvalvonnan piiriin sen jälkeen, kun kyseiset viranomaiset ovat esittäneet perustellun pyynnön ja asianomaisille henkilöille on tiedotettu siitä. [54] Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tuomioistuimen tai riippumattoman hallintoelimen on kyseistä etukäteisvalvontaa suorittaessaan sovitettava yhteen kyseessä olevat eri intressit ja oikeudet, jotta pystytään turvaaman oikeudenmukainen tasapaino tutkinnan vaatimusten ja asianomaisten henkilöiden yksityiselämän kunnioittamista ja henkilötietojen suojelua koskevien perusoikeuksien turvaamisen välillä. [55]

34. Käsiteltävänä olevassa asiassa asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momentissa säädetään edellytyksistä, joiden mukaisesti kansallisen tuomioistuimen on määrättävä sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat myöntämään syyttäjäviranomaiselle tämän pyynnöstä oikeus saada tietoja. Ei ole kiistetty, [56] että asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momentissa säädetään selkeästi ja täsmällisesti niistä olosuhteista ja edellytyksistä, joiden täyttyessä kansallinen tuomioistuin voi määrätä sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajat myöntämään tällaisen oikeuden saada tietoja. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo kuitenkin, että vankeusrangaistus, jonka ”enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta”, on liian laaja, koska sen soveltamisalaan kuuluvat tavallisen varkauden kaltaiset rikokset, jotka aiheuttavat vain vähän yhteiskunnallista häiriötä.

35. Vaikka asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momentti kattaa potentiaalisesti laajan kirjon rikoksia, unionin tuomioistuimelle ei ole tässä kyseessä olevassa asiassa esitetty näyttöä siitä, että se kattaa niin suuren määrän rikoksia, että tietojen saaminen sen nojalla olisi pikemminkin sääntö kuin poikkeus. [57] Kyseisessä säännöksessä säädetty vähintään kolmen vuoden enimmäisvankeusrangaistusta koskeva kynnys ei vaikuta liian alhaiselta. [58] Analogisesti direktiivin

[51] Tuomio 21.12.2016, Tele2 Sverige ja Watson ym. (C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970, 117–119 kohta). Ks. myös tuomio 6.10.2020, La Quadrature du Net ym. (C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, EU:C:2020:791, 110 ja 129–133 kohta).

[52] Esimerkiksi asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3-bis momentissa säädetään erityissäännöistä, jotka koskevat tietojen saantia kiireellisissä tapauksissa. Julkisasiamies Szpunar katsoi ratkaisuehdotuksessaan La Quadrature du Net ym. (Henkilötiedot ja oikeudenloukkausten torjunta) (C-470/21, EU:C:2022:838, 99–105 kohta), että ennakkovalvonta on tarpeen vain silloin, kun sähköisten viestintäpalvelujen käyttäjien yksityiselämään puututaan vakavasti. Etukäteisvalvonta on tarpeen, koska nyt käsiteltävässä asiassa puuttuminen on vakavaa niiden tietojen luonteen vuoksi, jotka syyttäjäviranomainen haluaa saada.

[53] Etukäteisvalvontaa koskevaa vaatimusta ei ole vahvistettu direktiivissä 2002/58 vaan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä: tuomio 21.12.2016, Tele2 Sverige ja Watson ym. (C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970, 120 ja 121 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

[54] Tuomio 21.12.2016, Tele2 Sverige ja Watson ym. (C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970, 120 ja 121 kohta).

[55] Tuomio Prokuratuur, 52 kohta.

[56] Jollei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toisin totea.

[57] Ks. analyysi julkisasiamies Saugmandsgaard Øen ratkaisuehdotuksessa Ministerio Fiscal (C-207/16, EU:C:2018:300, 116–120 kohta). Tämä on viime kädessä kysymys, joka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on ratkaistava.

[58] Se, että rikosten määritelmä ja seuraamusjärjestelmä poikkeavat jäsenvaltiosta toiseen, ei sinänsä voi vaikuttaa lainsäädännön oikeasuhteisuuteen. Ks. analogisesti tuomio 8.7.2010, Sjöberg ja Gerdin (C-447/08 ja C-448/08, EU:C:2010:415, 38 kohta).

2016/681[59] 3 artiklan 9 kohdassa ”vakava rikollisuus” määritellään ”liitteessä II [luetelluiksi teoiksi], joista voidaan määrätä vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide, jonka enimmäiskesto on jäsenvaltion kansallisen oikeuden mukaan vähintään kolme vuotta”.[60] Unionin tuomioistuin kuitenkin totesi, että koska direktiivin 2016/681 3 artiklan 9 kohdassa ei viitata sovellettavaan vähimmäisrangaistukseen vaan sovellettavaan enimmäisrangaistukseen, ei ole poissuljettua, että merkityksellisiä ”tietoja voidaan käsitellä sellaisten rikosten torjumiseksi, jotka tosin täyttävät kyseisessä säännöksessä säädetyn vakavuuskynnystä koskevan kriteerin mutta eivät kansallisen rikosoikeusjärjestelmän erityispiirteet huomioon ottaen kuitenkaan kuulu vakavan rikollisuuden vaan tavanomaisen rikollisuuden alaan”.[61]

36. Asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momentissa säädetty kolmen vuoden vankeusrangaistus viittaa sovellettavaan enimmäisrangaistukseen, ja sitä voidaan siten soveltaa tavallisen varkauden kaltaisiin rikoksiin.[62] Näin ollen on tutkittava, miten asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momenttia sovelletaan käytännössä. Jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen suorittamasta tarkistuksesta muuta johdu, asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momentissa näyttää olevan kaksi erilaista arviointiperustetta kansallisen tuomioistuimen suorittamalle etukäteisvalvonnalle tutkinnan kohteena olevien rikosten luonteen mukaan.

37. Ensimmäinen näistä valvontaa koskevista arviointiperusteista edellyttää,[63] että kansalliset tuomioistuimet antavat syyttäjäviranomaiselle luvan saada sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien säilyttämiä tietoja, jos tällaiset tiedot ovat merkityksellisiä tosiseikkojen selvittämiseksi ja jos on olemassa riittävästi indisioita sellaisesta puhelimitse tapahtuneesta henkilöön kohdistuvasta uhkailusta ja ahdistelusta tai häirinnästä, johon liittyvä uhkailu tai häirintä on vakavaa. Kansallisen tuomioistuimen on näin ollen arvioitava yksilöllisesti kyseisen rikoksen vakavuus ja tarkistettava, onko kyseisen rikoksen tutkinnassa ja syyteharkinnassa syytä rajoittaa perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklassa vahvistettuja yleisiä oikeuksia ja direktiivin 2002/58 5, 6 ja 9 artiklaan sisältyviä erityisiä oikeuksia. Kyseinen arviointiperuste edellyttää tietyssä tapauksessa yksilöllistä arviointia siitä, onko kyseisiin oikeuksiin puuttuminen oikeasuhteista rikollisuuden torjuntaa koskevaan yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen nähden.

38. Sen sijaan toinen valvontaa koskevista arviointiperusteista, joka on merkityksellinen nyt käsiteltävän asian kannalta, edellyttää,[64] että kansalliset tuomioistuimet antavat syyttäjäviranomaiselle luvan saada sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien säilyttämiä tietoja, jos

[59] Direktiivi 2016/681 koskee matkustajatietojen siirtoa ja käsittelyä terrorismirikosten ja vakavan rikollisuuden ennalta estämistä, paljastamista ja tutkintaa sekä tällaisiin rikoksiin liittyviä syytetoimia varten.

[60] Unionin tuomioistuimen mukaan kyseisestä säännöksestä johtuvat vaatimukset, jotka liittyvät sovellettavan rangaistuksen luonteeseen ja ankaruuteen, ovat lähtökohtaisesti asianmukaisia direktiivillä 2016/681 käyttöön otetun järjestelmän soveltamisen rajoittamiseksi rikoksiin, joiden vakavuus riittää oikeuttamaan samalla puuttumisen perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa vahvistettuihin perusoikeuksiin. Tuomio 21.6.2022, Ligue des droits humains (C-817/19, EU:C:2022:491, 150 kohta).

[61] Unionin tuomioistuin katsoi näin ollen, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että direktiivillä 2016/681 perustettu järjestelmä rajoittuu vakavan, ei tavanomaisen, rikollisuuden torjuntaan. Tuomio 21.6.2022, Ligue des droits humains (C-817/19, EU:C:2022:491, 151 ja 152 kohta). Direktiivin 2016/681, jossa säädetään muun muassa PNR-tietojen vaihdosta jäsenvaltioiden välillä, kohde ja soveltamisala eivät käy yksiin direktiivin 2002/58 kanssa. Tästä seuraa, että kyseisten direktiivien säännöksiä on arvioitava erikseen ja itsenäisesti. Tältä osin ja direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdasta omaksutusta näkemyksestä poiketen direktiivissä 2016/681 käytetty vakavan rikollisuuden käsite on unionin oikeuden itsenäinen käsite. Ks. myös tältä osin direktiivin 2016/681 johdanto-osan 12 perustelukappale, 3 artiklan 9 kohta ja liite II.

[62] Ks. analogisesti tuomio 21.6.2022, Ligue des droits humains (C-817/19, EU:C:2022:491, 151 kohta).

[63] Alkuperäiskielisessä tekstissä käytetään ilmaisua ”i dati sono acquisiti”.

[64] Jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen suorittamasta tarkistuksesta muuta johdu, asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momentissa käytetty indikatiivi (”i dati sono acquisiti”) viittaa siihen, että kansallisen tuomioistuimen on myönnettävä oikeus saada kyseiset tiedt edellyttäen, että kyseisessä säännöksessä asetetut objektiiviset edellytykset täyttyvät.

tällaiset tiedot ovat merkityksellisiä tosiseikkojen selvittämiseksi ja jos on olemassa riittävästi indisioita sellaisen rikoksen tekemisestä, josta voi seurata muun muassa vähintään kolmen vuoden enimmäisvankeusrangaistus. Tällaisessa tapauksessa kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ainoastaan tarkistaa, täyttyvätkö nämä objektiiviset edellytykset, eikä sillä ole mahdollisuutta suorittaa etujen yksilöllistä arviointia käsiteltävässä asiassa.[65] Kansallisen tuomioistuimen asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momentin nojalla suorittama valvonta ei näin ollen ole minkäänlaisessa todellisessa yhteydessä sen käsiteltävänä olevan asian erityisiin olosuhteisiin.

39. Vaikka kansallisilla tuomioistuimilla ei ehkä ole toimivaltaa tarkistaa lainsäätäjän antamaa rikosten määritelmää tai tarkistaa lainsäätäjän päätöstä tällaisten rikosten vakavuudesta,[66] kyseisillä tuomioistuimilla on kuitenkin oltava toimivalta suorittaa yksilöllinen arviointi siitä, onko oikeasuhteista myöntää direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan mukaan hyväksyttyjen lainsäädäntötoimenpiteiden nojalla oikeus saada arkaluonteisia tietoja, joiden avulla voidaan tehdä tarkkoja päätelmiä käyttäjän yksityiselämästä, mikä siten merkitsee vakavaa puuttumista perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklassa sekä 52 artiklan 1 kohdassa vahvistettuihin perusoikeuksiin.

40. Tästä seuraa, että direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan mukaan hyväksyttyjen toteutettujen toimenpiteiden nojalla ei voida myöntää oikeutta saada arkaluonteisia tietoja, ellei i) kyseinen rikos ylitä kansallisen lainsäätäjän ennalta määrittelemää vakavuuskynnystä ja ii) ellei tuomioistuin tai muu riippumaton hallintoelin katso yksilöllisen arvioinnin tai valvonnan jälkeen, että tällaisen tietojensaantioikeuden myöntämisen aiheuttama puuttuminen perusoikeuksiin on tietyssä tapauksessa oikeasuhteista rikollisuuden torjuntaa koskevaan yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen nähden. Joissakin tapauksissa oikeutta saada tällaisia tietoja ei kuitenkaan välttämättä myönnetä, vaikka rikos ylittäisi kansallisen oikeuden mukaisen vakavuuskynnyksen.

41. Käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä olevaa törkeää varkautta pidetään kansallisen oikeuden mukaan vakavana, koska siitä voidaan määrätä muun muassa kahdesta kuuteen vuotta vankeutta, mikä vastaa asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momentissa säädettyä vakavuuskynnystä.[67] Sovellettaessa direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan nojalla hyväksyttyjä toimenpiteitä Italian tuomioistuimilla ei näytä olevan kansallisen lainsäädännön mukaan toimivaltaa kyseenalaistaa törkeän varkauden luokittelua vakavaksi rikokseksi. Mikäli kansallisessa lainsäädännössä asetettua kynnystä ei saavuteta, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei voi näin ollen myöntää oikeutta saada pyydettyjä tietoja.[68]

42. Jos kansallisen lainsäätäjän asettama kynnys ylitetään, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on direktiivin 2002/58 15 artiklan 1 kohdan nojalla tarkistettava, onko arkaluonteisten tietojen saamisen helpottamisesta aiheutuva perusoikeuksiin puuttuminen kaikkien käsiteltävänä olevaan asiaan liittyvien olosuhteiden valossa oikeasuhteista kyseisen rikoksen torjuntaa koskevaan yleisen edun mukaiseen tavoitteeseen nähden. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tältä osin otettava huomioon – ja punnittava niitä – kaikki

[65] Italian hallituksen ja Bolzanon syyttäjäviranomaisen näkemykset kansallisen tuomioistuimen roolista ja asetuksen nro 196/2003 132 §:n 3 momentin mukaisen etukäteisvalvonnan laajuudesta poikkesivat istunnossa toisistaan. Bolzanon syyttäjäviranomainen väitti, että kansallisen tuomioistuimen on ennen tällaisten tietojen saantia koskevan luvan myöntämistä suoritettava yksilöllinen arviointi kyseisen luvan myöntämisen oikeasuhteisuudesta, kun taas Italian hallitus korosti, että kansallista tuomioistuinta sitoo Italian tasavallan perustuslain (Constituzione della Repubblica Italiana) 101 §:n ja rikoslain 1 §:n mukaisesti laillisuusperiaate, eikä se voi näin ollen tehdä Italian hallituksen luovana pitämää tulkintaa laista. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tulkita kansallisen oikeuden sovellettavia säännöksiä.

[66] Jollei kansallinen lainsäädäntö sitä salli ja jollei muun muassa perusoikeuskirjan 49 artiklan noudattamisesta muuta johdu.

[67] Vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta.

[68] Perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa määrätään, että laissa on säädettävä perusoikeuskirjassa tunnustetun oikeuden käyttämistä koskevista rajoituksista. Tämä merkitsee, että tällaisia rajoituksia sisältävä kansallinen lainsäädäntö sitoo periaatteessa kansallisia tuomioistuimia.

merkitykselliset oikeudet ja edut, joihin kuuluu muun muassa perusoikeuskirjan 17 artiklan nojalla suojatuille uhrien omistusoikeuksille aiheutunut vahinko ja se, että matkapuhelimet saattavat sisältää erittäin arkaluonteisia tietoja omistajiensa yksityis-, työ- ja talouselämästä.[69] Oikeus saada kyseiset tiedot voi olla ainoa tehokas keino tutkia näitä rikoksia ja nostaa niistä syytteet ja varmistaa, että toistaiseksi tuntemattomat rikoksentekijät eivät jää rankaisematta. Myös kolmansien osapuolten[70] oikeudet on otettava huomioon.

43. Kolmansien osapuolten oikeuksien osalta ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiakirjoista ilmenee,[71] että Bolzanon syyttäjäviranomainen on pyytänyt oikeutta saada tiedot, jotka koskevat varastettujen matkapuhelinten viestintää 29.10.2021 alkaen 27.10.2021 tapahtuneen ensimmäisen varkauden osalta[72] ja 20.11.2021 alkaen kyseisenä päivänä tapahtuneen toisen varkauden osalta.[73] Kyseiset päivämäärät osoittavat, että tietojensaantipyynnöt vaikuttavat erittäin rajallisesti uhrien oikeuksiin, jotka taataan muun muassa perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklassa.[74] Italian hallitus on todennut kirjallisissa huomautuksissaan myös, että kansallinen menettely koskee ainoastaan tietoja, jotka auttaisivat tunnistamaan kyseisten varkauksien tekijän tai tekijät. Mikäli tunnistetaan puheluita varkauteen liittymättömille kolmansille osapuolille tai kolmansilta osapuolilta, kyseiset tiedot tuhotaan rikosprosessilain 269 §:n mukaisesti.[75] Lopuksi asetuksen
nro 196/2003 132 §:n 3-quater momentissa säädetään, että asetuksen 3 tai 3-bis momentin vastaisesti hankittuja tietoja ei saa käyttää.[76]

## VI Ratkaisuehdotus

44. Kaiken edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Tribunale di Bolzanon esittämään ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

Henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla 12.7.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/58/EY (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi), sellaisena kuin se on muutettuna 25.11.2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/136/EY, 15 artiklan 1 kohtaa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7, 8 ja 11 artiklan sekä 52 artiklan 1 kohtaa

on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa edellytetään, että tuomioistuin myöntää syyttäjäviranomaiselle oikeuden saada sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajien laillisesti säilyttämät tiedot, joiden nojalla voidaan tehdään tarkkoja päätelmiä käyttäjän

69 Matkapuhelimissa voi olla valokuvia, terveystietoja, tiliotteita, salasanoja jne. Matkapuhelinvarkaus voi siis vaarantaa matkapuhelimen omistajan digitaalisen identiteetin, ja sen vaikutukset voivat olla huomattavasti matkapuhelimen rahallisen arvon menetystä suuremmat. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen olisi näin ollen otettava huomioon – ja punnittava sitä – myös uhrien oikeuksille mahdollisesti aiheutuva vahinkoa muun muassa perusoikeuskirjan 7, 8 ja 17 artiklan nojalla.

70 Kuten väitetyn rikoksen uhrit.

71 Jollei ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toisin totea.

72 Viitenumero RGNR 9228/2021.

73 Viitenumero RGNR 9794/2021.

74 Vaikka tiedot saattavat liittyä uhrille varkausajankohdan jälkeen lähetettyyn viestintään, ne eivät kuitenkaan tosiasiallisesti liity uhrin lähettämään viestintään tai hänen sijaintitietoihinsa.

75 Italian hallituksen mukaan rikosprosessilain, sellaisena kuin sitä sovelletaan nyt käsiteltävässä asiassa, 269 §:n 2 momentissa säädettiin, että ”tallenteet on säilytettävä lopullisen tuomion antamiseen saakka. Luottamuksellisuuden suojaamiseksi asianosaiset voivat kuitenkin pyytää tietojen kaappaamisen hyväksynyttä tai vahvistanutta tuomaria tuhoamaan tallenteet, joita ei ole sisällytetty asiakirja-aineistoon” (koska ne ovat merkityksettömiä). Vaikka syyttömiä kolmansia osapuolia koskevien tietojen saanti on rajoittamatonta, kyseisten tietojen käyttö näyttää rajoittuvan kansalliseen oikeuteen, jollei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen suorittamasta tarkistuksesta muuta johdu.

76 Ennakkoratkaisupyynnössä ei selvitetä kyseisen säännöksen tarkkaa merkitystä eikä sen soveltamista käytännössä.

yksityiselämästä, jos tällaiset tiedot ovat merkityksellisiä tosiseikkojen selvittämiseksi ja jos on olemassa riittäviä indisioita sellaisen kansallisessa lainsäädännössä määritellyn vakavan rikoksen tekemisestä, josta voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään kolme vuotta. Kansallisen tuomioistuimen on ennen tietojensaantioikeuden myöntämistä suoritettava yksilöllinen arviointi siitä, onko tällaisen tietojensaantioikeuden myöntämisestä aiheutuva perusoikeuksiin puuttuminen oikeasuhteista muun muassa tietyn rikoksen vakavuuden ja asiaan liittyvien tosiseikkojen valossa.